

Griekenland verscheurt Nederlandse politiek

Op 7 Februari zei Eurocommissaris Neelie Kroes dat de Euro best kan overleven zonder Griekenland. Drie weken later stemt de Duitse minister Hans-Peter Friedrich in: “geen twijfel dat Griekenland meer kans heeft om weer concurrerend te worden als het uit de Euro gaat”.

Een grote meerderheid van de Nederlandse (en Duitse) kiezers is het daar mee eens. Waarom onderwijzers ontslaan en de zorg voor ouderen nog gehaaster en onmenselijker maken, maar intussen schenkingen doen aan de Grieken? Waarom onzekerheid scheppen voor miljoenen Nederlandse gepensioneerden over afstempelen van hun pensioen omdat de Haagse elite kennelijk Griekenland belangrijker vindt?

Er is geen goed antwoord op die vragen, en dus vertrekken de kiezers volgens het opinieonderzoek naar SP en PVV. Straks moeten de partijen in het midden (van Groen Links over PvdA en D66 tot CDA en VVD) misschien samen verder met hun steun voor Griekenland en dat versterkt het beeld van Haagse regenten die te veel luisteren naar bankiers en naar Brussel, en falen bij het overtuigen van hun eigen natuurlijke achterban. Onze minister van financieën heeft op het dossier Griekenland al een traditie gevestigd van stoere taal voor hij vertrekt naar Brussel, maar dan volgt iedere keer een vergadering waarin hij aansluit bij de grote landen en de grote banken.

Kroes en Friedrich hebben gelijk dat doormodderen met de Euro niet meer in het Griekse belang is. Met eigen papiergeld kan Griekenland snel devalueren en zo de economie weer proberen op te starten. En evenmin is geld plempen in Athene in ons Nederlands belang. Monetaire acties van de Europese Centrale Bank laten al sinds November zien dat een faillissement van Griekenland niet hoeft over te slaan naar Spanje en Italië: Griekenland is nog grondiger failliet dan vorig jaar, maar in Spanje en Italië is de rente intussen belangrijk gedaald. De partijen die nu nog waarschuwen voor besmettingsgevaar zijn belanghebbend: Franse, Italiaanse en Duitse banken met grote belangen in Zuid-Europa. Natuurlijk zien die banken liever een winst op schuldpapieren die ze speculatief aanhouden in de hoop dat de EU er achter blijft staan, maar dat bancaire eigenbelang maakt alle prognoses van bankiers verdacht. Bovendien is er een traditie van 150 jaar in de monetaire economie die zegt: bescherm de rekeninghouders van de banken, maar niet de aandeelhouders en de managers. De goedkope manier om de rekeninghouders veilig te stellen is om de bank zonnig tijdelijk onder de overheid te brengen (nationalisatie) en later weer terug te verkopen in de private sector. Bankiers houden daar niet van – want het kost ze hun baan - en pleiten dus altijd voor andere oplossingen, hoewel de ervaring leert dat die veel kostbaarder zijn voor de belastingbetalers.

Maar misschien geloven onze regering en de financiële experts van PvdA en Groen Links oprecht dat we Griekenland moeten blijven helpen om in de Euro te blijven. Of ze schatten dat er toch een kleine kans is op besmetting van Griekenland naar Italië en Spanje en dat zij dan de schuld kunnen krijgen van een financiële ramp in heel Europa. Dan blijft er nog een fundamentele kritiek op overdrachten van Nederland en Duitsland naar Zuid-Europa: wel geld voor de Grieken en geen geld voor onze scholen en onze bejaarden is een foute invulling van solidariteit.

In ons eigen land hebben de meer fortuinlijke belastingbetalers goede redenen om solidair te zijn met armere landgenoten. Onze geavanceerde maaatschappij functioneert het best wanneer alle

burgers zich gebonden voelen aan de Nederlandse instituties. Ook onfortuinlijke medeburgers moeten loyaal accoord gaan met de spelregels, en de Nederlanders die zich melden voor leger of politie moeten weten dat hun gevaarlijk werk waardering krijgt van alle landgenoten. Anders gezegd: de rijke Nederlanders mogen laten zien wat het hen waard is dat ze hier wonen en niet in Somalie.

In zijn boek "Globalizing Justice" laat Cornell-hoogleraar Richard Miller zien dat die argumenten veel minder of niet wegen bij solidariteit met burgers in andere landen. Onze morele plicht in het buitenland is om te helpen bij rampen. Toen Bangkok in November overstroomde, bood Nederland terecht deskundige hulp aan. De strijd tegen tropische ziektes en kindersterfte in arme landen verdient alle steun. Landen met een koloniaal, imperialistisch verleden mogen die gruwel niet snel vergeten. De VS heeft nog een schuld uitstaan in Vietnam en Nederland in Indonesie.

Niets daarvan speelt tussen Grieken en Nederlanders. Wij vragen de Grieken niet om onze normen aan te houden, of te dienen in ons leger of politie. We vragen ze ook niet om in te stemmen met onze democratie, genoeg te nemen met een gang naar de stembus per vier jaar, en tussendoor niet destructief te demonsteren. Grieken hebben recht op onze solidariteit bij een natuurramp in Griekenland, niet bij het repareren van eigen wanbeleid.

Politici die Griekenland nog steeds willen helpen moeten eerlijk zijn over de argumentatie: steun aan banken in West-Europa. Elke huichelachtige uitspraak over solidariteit binnen de Euro of de EU jaagt boze kiezers naar SP en PVV die – met hun eigen invulling, maar daarover gaat het hier nu niet – in ieder geval de prioriteiten goed zien: loyaal aan Nederlandse ouderen en Nederlandse scholen en dus geen kortingen op pensioenen of ontslag van leerkrachten om geld vrij te spelen voor de Grieken die na alle ellendige achteruitgang sinds 2008 nog steeds gemiddeld rijker zijn dan de burgers in Slowakije, Hongarije, Polen en zes andere EU-leden. Die helpen we alleen spontaan bij rampen; laat dat ook gelden voor Griekenland.

Eduard J. Bomhoff is hoogleraar economie aan Monash University. Over de financiële crisis publiceerde hij "Uitgekleed" (Uitgeverij Balans)

Gepubliceerd in NRC van Zaterdag 3 Maart 2012